

Neko jutro je vprašala Petrova mati Pintarja:

„No, gospod Lovrenc, kako vam je kaj danes?“

„Kaj se mara vam, mati!“ odgovori Pintar, „vam, ki nimate nič v glavi: ampak moja glava je reva, ker imam toliko v njej. Oh, ta moja glava!“

Bolezen se je vedno hujšala, in Pintar je zapustil dolino solz in bridkostij dné 10. kilometra 1875.

Sestri Pintarjevi sta stanovali po smrti bratovi Predvorom. Marijana je že umrla, Maruša pa še živi na Dovjem na Gorenjskem.

„Slovenec“ je pisal ob smrti Pintarjevi: „Ž njim je izgubila Slovenija zopet vrlega boritelja, kakoršnih je sedaj čedalje manj.“ Na grob so mu postavili spominik s tem-le napisom:^{*)}

**) izdelal ga je g. Tomo Rupar.*

LOVRO PINTAR,

bivši brezniški župnik ter
deželni in državni poslanec
kranjske zemlje.

Rojen pri sv. Tomaži pod
Séliškim zvonom v 2. dan
avgusta 1814. leta;
umrl Pred Dvorom v 10. dan
septembra 1875. leta.

†

Svečenik, pastir je duše vodil,
Ljubil narod svoj do konca dni,
Z modrim umom v boj je zborov hodil,
On, ki tukaj v miru božjem spi.

Spomenik so mu postavili
kranjski deželni poslanci in
drugi čestitelji.

Da, res! S Pintarjem je legel v grob za
čast božjo vnet duhovnik, prijatelj mladine,
zlasti pa dijakov svoje župnije, mož prav slo-
vanske gostoljubnosti; s Pintarjem smo iz-
gubili res vrlega moža, čegar spomin ne bo
zamrl pri potomcih.

Na izprehodu.

I. Dete.

Kdo bi vedno v temni sobi
med zidovjem bil priprt?
Kdo bi vedno bil v tesnobi?
To bolest je, to je smrt.

Ven na prosto, v svet prostrani,
ven si prosti duh želi;
zdravje le prostost ohrani,
dušo le prostost bistri.

Torej palico si vzamem,
vzamem svinčnik in papir,
pokrivalo s kljuke snamem:
z Bogom, tihi sobni mir!

Pridem v plodonosno polje,
sučem zvedavo okó
na gorice, na podolje:
vse je živo, vse mladó.

Novo preorano njivo
zró pred sabo mi oči,
mater zrem na njej marljivo,
v zémľjo semena sadí.

Poleg na zeleni trati
zibko vidim pred seboj:
Mirno spavaj, angel zlati,
nič, o dete, se ne boj!

Nemo zrem z očmi v očesci,
nemo zrem, se mu smehljam:
Angel nežni moj v telesci,
ti si srečen v svetu sam.

Zrem to bitje, dete nežno,
k blagoslovu vspnem roko,
k nebu se ozrem hvaležno,
blagoslavljam dete ž njo:

Ti, o dete, si podoba
sreče prave in mirú,
ko ne veš, da noč je groba
dom človeškega rodú.

Včasih bol telesno čutiš,
kaj je, tega ne uměš;
a o dušni nič ne slutiš,
kaj je srčna bol, ne veš.

Vendar, dete, v svetu širnem
gloje duše ta bolest,
vendar v mnogem srcu mirnem
gnezdí smrtnotežka vest.

Bog nebeški, dete malo,
mater skrbno ti je dal,
in ljubezni, bitje zalo,
zate plamen v njem prižgal.

Če zastočeš, brž poziblje
zibko z urno ti rokó,
če zajočeš, brž nagiblje
k tebi srce in glavó.

Nikdar ni jej glava trudna,
ne zaspano jej okó,
da bi bila ti zamudna;
vedno čuva te zvestó.

Za trenotjem pa trenotek
gine nam, za dnevom dan;
enkrat tudi ti, sirotek,
v delo resno boš vkovan.

To življenje, ki v poveje,
dete, ti povito je,
tudi to zori za boje,
kar še tebi skrito je.

Jaz pa, angel nežni, šibki,
blagoslov ti ta delim,
da ne trpel, kot zdaj v zibki,
več bi, kakor jaz trpim.

Anton Hribar.

Na izprehodu.

II. Pastir.

Lepo v jutru je pomladi
zapustiti sobo mračno
in oditi po livadi
v sveži zrak, v prirodo zračno;

Šetati se v mladi travi,
cvetja srkati vonjavo,
tice slušati v dobravi:
oj, to dela dušo zdravo!

Šetal sem se ob potoku
v misli zatopljen globoke;
k nežnemu dospem otroku,
ki je pasel ovce sloke.

Pasel je sedeč pri vrbi,
vil piščal iz brstne veje
deček mlad, vesel, brez skrbi,
radosti se duh mu smeje.

S sladkim smehom me pozdravi,
dvigne z glave pokrivalo,
„Hvaljen bodi Jezus“, pravi,
jaz ga zrem v obličje zdravo.

Zrem ga ljubko, nepremično,
usta zrem in laščke zlate:
dete ti rudečelično,
záte pa je dobro, záte.

Glej, kako si srečen tukaj,
ko te krije platno trdo!
Deček, le veselo ukaj,
da odme ti dol in brdo!

Mnogo v svili je gospóde
pri pečenki in slaščicah,
pa ne srečne, kot tik vode,
deček, ti si pri ovčicah.

Mestni hrup, sveta vrvenje,
zapeljivosti prežeče
mnogim zagrené življenje,
mnogim slaj zgrenijo sreče.

Duh mi splava v daljna mesta
med mladino nove dobe:
kje dobi se duša zvesta,
v letih teh, kot tá brez zlobe —?

Pod lupino se olike
mladim srcem strup podaja;
spačenostij podle slike
nežnim rokam se prodaja.

V širšem svetu, v krogu ožjem
oznanjuje se prosveta,
v svetnosti, ne v strahu božjem
zgublja mladež mlada leta.

Prej poznajo Cicerona,
prej Pitagora, Eneja,
prej učé se kebra, slona,
prej sveta je znana meja,

Preje slednjega telesa
deci se razlaga veda,
predno, kaj je Bog, nebesa,
čuje v ukih se beseda . . .

Bog te čuvaj, deček čili,
da te svetni uk ne zmoti,
da bi te ne preslepili
zapeljivci s srečne poti!

Tu-le rasti mi v kreposti,
pod očesom božjim rasti!
Tu rastó možje v modrosti,
ne v meseni, podli strasti.

Tu se vzgajajo značaji,
kjer jih vzgaja prosta mati,
ne pa v blišču in sijaji,
v svili ne, ne v srebru, zlati.

Roko stegnem nad otroka,
da mu kličem blagoslova:
Skrbi Bog z neba oboka,
da zori mladost njegova!

Anton Hribar.

Po družbi je zavlada živahen smeh, a h krati radovedno čakanje, kaj koga zadene. Vsak je bil obdarovan — vsakega darilo prejeto s smehom. — Naposled je Miklavž

družbo blagoslovil, bengalski ogenj je zaplapolal še parkrat, zvonček je zapel, veriga zarožljala in nebeški poslanci so izginili v mrzlo, jasno adventno noč. (Dalje.)

Na izprehodu.

III. Voznik.

Napotim se nekoč po cesti,
nasproti pride voz težak:
z gorjačo dolgo v trdi pesti
tik konj priduša se možák.

Obstanem. S ceste stopim v travo,
opažam čudni ta prizor:
Kaj? Je voznik izgubil glavo?
Kaj? Je-li mož do cela nor?

Pozná se mu, da mu pijača
srce je vzela, vzela um,
da konjem čez hrbet gorjača
nemilo seka moč, pogum.

Konjiča revna, strhla, suha
tiščita žalostno v komat,
ko prazna njima sta trebuha,
ko prazna rebra, gola gnjat.

„Ne, mož nemili, ne! Odjenjaj!
Kaj se ne smili ti žival?
Nikar več tega ne počenjaj!“
tako sem mu srdit dejal.

In neusmiljenec, kaj reče?
„Zato je mrha, da peljá;
pa naj trpi, če vleči neče;
jaz vlekel jej ne bom vozá.“

Nespamet! Z glavo sem odmajal,
ker sem spoznal možá modrost:
ne bom ti ukov več podajal,
ker si pretop in pa preprost.

A mislil sem pa sam pri sebi:
Ubogi, zaslepljeni mož,
saj mlati bolj še strast po tebi,
kot ti tu dvoje konjskih koč.

In vprežen si v komat železen,
v jeklene brzde obrzdan,
in voziš sam voz dvouprežen,
in vlečeš, voziš noč in dan.

Oh strast, brezsrčna si krmilka;
možake vprezaš ti, ne konj;
možem odrastlim si vodilka,
in vozijo ti voz zastonj.

Žival razumni mož uklepa,
pod svojo spravlja jo oblast;
a umnega moža pretepa
v brzdah in jarmu slepa strast.

Razsodni človek ta pozablja,
da mu vodnica je modrost;
strast prosto voljo ugonablja,
da v prosti volji mož ni prost.

Nad brati steza strast jezike,
nad brati dviga kol in meč.
O človek, kaj da ni razlike
med tabo in živaljo več — ?

Ne čudim se, če vidim vola,
da k jarmu sam pomalja vrat,
ko čaka ga le plug in kola,
ko polje trdo gre orat.

Ne čudim topi se živali,
pač misli, da je prav tako:
da človek pak tako budali,
to pa mi čudno zdi se, to!

Napuh, pohlep, mesenost, jeza,
zavist, sovraštvo in prepír
posamnike in društva vpreza
in krha slogo, ruši mir. —

Užaljen bil sem v svoji vesti,
domov nameril sem korák,
in molil sem gredóč po cesti:
Vsaj človek, Bog, ne bodi tak!

Anton Hribar.

Na izprehodu.

IV. Pri razvalini.

Do razvaline neki dán
prišel sem na sprehod,
kjer grad razsut je v prah drobán,
v drobiž, pepel in prod.

Tedaj se misli mi vzbudé
na davne, davne dní,
ko bivale so groblje té
zidovi še močni.

Ko bivale so v teh zidéh
dvorane, blišč in svit,
ko so na zlatih se vozéh
vozili sém gostit.

Poklone v duhu zrem iz lin
rudečeličnih dev,
in kakor da doní z višín,
dozdeva se mi spev.

In trume vitezov navzgor
hiteče v duhu zrem,
in poln junakov zbranih dvor
odpira se očem.

Na mizah mnogo je jedil
in sladkih solnčnih vin,
in spev glasi se sladko mil
in godba vijolin.

In mečev čuje se brenket
ob tlà udarjajoč,
in kupic sliši se žvenket,
ko trkajo pojoč.

In uren ples je pred očmi,
ko gibko se vrté
junaki, vitezi mladí,
princezinje mladé . . .

In vidim v duhu stolp temán,
iž njega čujem stok,
kjer mnog jetnik je ukovan,
kjer hrana mu je jok.

Oj jadne solze, jadni krik:
zastonj je prošelj klic!
Rešila bode te, jetnik,
le smrt iz teh temnic.

Razjaril me je ta prizor,
zavrela mi je kri,
in stegnil roke sem navzgor
in krčil sem pestí:

Tedaj v gosteh tu rajate
in plešete pojoč,
z burgundcem se napajate
in ženite gredoč.

Na mizi tu je gos, purán
in raznovrstnih vin;
a v ječi tam je glad grozán,
pijača — pót zidin.

Uživajte tu sto sladkob,
uživajte sto sreč,
a v stolpu tam jetnike grob
objema tēma ječ . . .

Oj grad razsut v pepel in prah,
ti nisi znal pravic;
zato sta zdaj ti gosta strah
in petje nočnih ptic.

O da, za krivde in za zló,
ki ti si je počel,
te v prah potrló je nebó —,
in kazni si prejel.

Anton Hribar.